

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет історії та філософії

Кафедра філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

(Майя НІКОЛАЄВА)

09

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

АНАЛІТИКО-ЕКСПЕРТНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти: *Перший (бакалаврський)*

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 033 «Філософія»

(код і назва спеціальності (тей))

Спеціалізація :

Освітньо-професійна програма: 033 «Філософія»

(назва ОПП)

Форма навчання	Курс	Семестр	Тривалість (тижнів)	Заліки (семестр)
Денна/заочна	II	IV	2	диф.залік

Робоча програма «Аналітико-експертна практика». Одеса : ОНУ, 2023. 10 с.

Розробники: Інна Голубович – д.філос.н., професор, завідувачка кафедри філософії ОНУ імені І. І. Мечникова;

Оксана Довгополова – д.філос.н., професор, професор кафедри філософії ОНУ імені І. І. Мечникова

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри

Філософії
Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (Інна ГОЛУБОВИЧ)
(підпис) _____ (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПІ _____ (Ірина СТАРОВОЙТОВА)
(підпис) _____ (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від “31” серпня 2023 р.

Голова НМК _____ (Галина ЛЕВЧЕНКО)
(підпис) _____ (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) _____ (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) _____ (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

ВСТУП

Робоча програма аналітико-експертної практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 033 Філософія.

Важливе місце в системі вищої освіти займають навчальна та виробнича практики. В умовах сучасного розвитку велике значення у практичній підготовці майбутніх фахівців-філософів має аналітико-експертна практика студентів, яка є складовою частиною навчального процесу, наукової та виховної роботи.

Згідно з навчальним планом факультету історії та філософії аналітико-експертна практика проводиться для студентів, що навчаються за спеціальністю 033 Філософія за освітньою програмою «Філософія» на початку IV семестру протягом двох тижнів. Це той етап навчання, до якого студенти приходять після вивчення ряду фундаментальних філософських та гуманітарних дисциплін, виконання курсової роботи, в результаті чого у багатьох з них почали формуватися наукові інтереси. З цієї тематики під час аналітико-експертної практики можуть бути проведені попередні розвідки, зокрема, ознайомлення з музейними колекціями, концепціями музейних експозицій, засадами державної та регіональної культурної політики

До практики студенти приступають, коли вони вже оволоділи необхідними знаннями з наступних дисциплін: «Філософська пропедевтика», «Основи науково-дослідної роботи», «Соціокультурна аналітика та гуманітарна експертиза». Всі ці знання студентам необхідно застосувати в процесі проведення аналітико-експертної практики.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета аналітико-експертної практики – застосування на практиці здобутих студентами під час низки теоретичних курсів знань та компетентностей шляхом ознайомлення студентів з мережею музейних установ Одеси, особливостями формування, зберігання та використання музейних фондів, основними правилами роботи в музейних установах, принципами формування концепцій музеїв та механізмами їх взаємодії з органами управління, методами та моделями аналітики та експертизи в музейно-культурній сфері

Завдання аналітико-експертної практики – закріпити знання студентів, які вони отримали в теоретичних курсах, прищепити їм навички практичного упровадження цих знань та компетентностей у їх подальшій діяльності: під час збору матеріалу для виконання дипломних робіт, у наукових дослідженнях, в експертно-аналітичній діяльності у сфері культури.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філософії та гуманітаристики або у процесі навчання, що передбачає застосування філософських теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

б) загальних (ЗК): здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу (ЗК 1); здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3); здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 4);

в) фахових (ФК): здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків (ФК 3); здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки (ФК 7); здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань (ФК 8); здатність застосовувати в професійній діяльності філософські методи і підходи (ФК 9); здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики (ФК 10).

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики.

ПРН 5. Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.

ПРН 9. Мати навички написання філософських текстів.

ПРН 10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.

ПРН 11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ПРН 12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

ПРН 13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.

ПРН 15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

ПРН 16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності, зокрема у здійсненні різних видів педагогічної діяльності.

ПРН 17. Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.

ПРН 18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

Очікувані результати навчання. У результаті проходження практики студент повинен *знати*:

- а) сутність, специфіку та філософські засади теорії соціокультурної аналітики та гуманітарної експертизи;
- б) законодавчу та нормативну базу соціокультурної аналітики та гуманітарної експертизи в Україні та світі;
- в) сутність і напрямки дискурсу та практики культурної політики як сфери реалізації соціокультурної аналітики та гуманітарної експертизи в Україні та світі;
- г) шляхи застосування теоретичних настанов щодо соціокультурної аналітики та гуманітарної експертизи у практичній (в тому числі професійної) діяльності у публічній сфері;
- д) зміст та структуру соціокультурної аналітики та гуманітарної експертизи;
- е) загальні принципи, критерії, механізми та смисли (метасмисли) соціокультурної аналітики та гуманітарної експертизи;
- ж) компетенції, права та обов'язки учасника соціокультурної та гуманітарної експертизи;
- з) принципи та механізми діяльності Експертних рад даного напрямку;
- е) специфіку експертно-аналітичної діяльності у музейній сфері та музейних установах;
- к) специфіку комеморативних практик соціокультурної аналітики та експертизи «політики пам'яті» в умовах війни в Україні;

вміти:

- а) застосовувати інтегральну, загальні, фахові компетенції спеціальності 033 Філософія під час реалізації практик соціокультурної аналітики та гуманітарної експертизи, участі у здійсненні ефективної культурної політики в сучасній Україні;
- б) орієнтуватися у нормативно-законодавчій базі здійснення соціокультурної аналітики та гуманітарної експертизи і культурної політики;
- в) застосовувати компетенції, права та обов'язки учасника соціокультурної та гуманітарної експертизи;
- г) використовувати принципи та механізми діяльності Експертних рад даного напрямку, приймати активну участь в роботі експертних рад, створених органами держуправління, місцевого самоврядування, а також на рівні неурядових громадських організацій та об'єднань;
- д) створювати аналітико-експертні висновки та відповідні записки щодо концепції музеїв та музейних експозицій, в яких відображені пропозиції та

рекомендації для державних органів управління з метою покращення та удосконалення діяльності музейних установ.

е) використовувати у підготовці експертно-аналитичних документів складову комеморативних практик та «політики пам'яті» в умовах війни в Україні.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Музейна складова практики відбувається в Музеї сучасного мистецтва м. Одеси, в Музеї Західного та Східного мистецтва.

Предметом практики є здобуття навичок, які можуть бути використані в організації культурних проєктів, здійснення культурної аналітики та участі у культурній політиці на регіональному, державному та міжнародному рівнях і дозволять майбутнім фахівцям професійно займатися музейною справою.

Під час проведення практики студенти мають дотримуватися прийнятих у Музеях правил охорони праці і протипожежної безпеки з обов'язковим проходженням ними відповідних інструктажів.

У зв'язку з карантинними обмеженнями, які можуть існувати в окремих областях на момент проведення практики, для тих студентів, які не зможуть прибути в Одесу для проходження практики передбачається формування групи для проходження практики он-лайн з керівниками відповідних структур Музеїв.

У зміст музейної складової аналітико-експертної практики включаються такі форми роботи:

1. Ознайомчі зустрічі зі співробітниками таких музеїв як: Музей сучасного мистецтва м. Одеса, Одеський музей Західного та Східного мистецтва, Художній музей, Одеський Археологічний, Краєзнавчий, Літературний. В ході проведення зустрічей співробітники музеїв знайомлять студентів з експозицією музеїв, показують запасники, пояснюють, в чому полягає специфіка наукової та дослідницької роботи.

2. Прикріплення студентів до баз практики, тобто до одеських музеїв, з якими університет укладає договір. В даний час договір укладено з одеськими музеями Східного і Західного мистецтва, Художнім музеєм, музеєм приватних колекцій ім. О. В. Блещунова.

В договорах вказані права та обов'язки сторін:

Факультет історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова зобов'язується:

- запроваджувати презентацію музею 1 раз на рік для студентів і викладачів факультету;
- надати місце (формату А3) для постійної афіши музею і анонсів періодичних заходів;

- сприяти розповсюдженню інформації про музей та його заходи в електронному та друкованому вигляді;
- сприяти залученню волонтерів для публічних заходів, що запроваджуються музеєм (наприклад, міжнародна акція «Ніч музеїв»);
- сприяти організації відвідування музею студентами факультету.

Музей зобов'язується:

- приймати студентів денної і заочної форми навчання для проходження виробничої практики на базі музею;
- надавати допомогу у проведенні заходів, пов'язаних з презентацією музею для студентсько-викладацького складу факультету історії та філософії;
- надавати інформацію на сайт, інтернет-ресурси стосовно подій, які відбуваються в музеї;
- надавати флаєри та афіши для відвідування музейних заходів у друкованому і електронному вигляді.

3. Розподіл студентів між співробітниками музеїв на базах практики. На базах практиці ставиться два завдання.

Перше завдання для студента: підготувати текст аналітико-експертного висновку щодо концепції розвитку музею та його переосмислення і перезавантаження під час війни. Завдання для співробітників - допомогти студентам підготувати документ і надати для нього матеріали, документи, організувати комунікацію з відповідними відділами та структурами органів управління в Одеській області.

Друге завдання для студента: виокремити у підготовці експертно-аналітичної документації специфіки комеморативних практик соціокультурної аналітики та експертизи в умовах війни в Україні (на прикладі проекту «Минуле/ Майбутнє /Мистецтво» (керівник д. філос. н., проф. кафедри філософії ОНУ імені І. І. Мечникова Оксана ДОВГОПОЛОВА), створення портфоліо: 7-10 с. Завдання для співробітників – провести відповідні консультації та представити досвід взаємодії музеїв з проектом «Минуле/ Майбутнє /Мистецтво», які відображено в експозиціях, тимчасових виставках, перформансах в музейних просторах.

4. Складання графіка презентації пакету аналітико-експертної документації, запрошення працівників музеїв та представників органів управління, які відповідають за здійснення культурної політики в Одеському регіоні.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Контроль за проходженням практики включає: проведення установчої та підсумкової конференцій, контроль відвідування студентами практики і перевірку щоденників практики.

Установча конференція проводиться факультетським керівником за декілька днів до початку практики. На конференції студентам повідомляються терміни проходження практики, її зміст, роз'яснюються обов'язки і права практикантів. Підсумкова конференція проводиться через 2-3 дні після закінчення практики і має на меті висвітлити результати проходження студентами практики.

Контроль відвідування студентами практики здійснюється старостами груп щоденно під час проходження практики та підтверджується груповими керівниками практики від музейної та архівної установи.

Щоденник – основний документ студента під час проходження практики. Під час практики студент щодня повинен записувати у щоденник все, що він зробив за день виконання календарного графіка проходження практики. Перевірка щоденників практики здійснюється факультетським керівником регулярно протягом усього терміну проходження практики.

Звіт про проходження практики складається студентами наприкінці практики і вписується в щоденник практики. У звіті повинна бути коротко і конкретно описана робота, особисто виконана студентом. В звітах не повинно бути дослівного переписування матеріалів бази практики, а також цитування літератури і джерел.

У звіті обов'язково вказуються:

- терміни проходження практики
- база проходження практики

- види практичної роботи, виконаної студентом
Звіт обов'язково повинен бути підписаний груповим керівником практики від музейної та архівної установи.

Підведення підсумків практики відбувається у процесі складанням студентів заліку комісії, до складу якої входять керівник практики від факультету та представник музейної установи, який здійснював керівництво практикою. На залік студенти мають представити щоденник практики та звіт про проходження практики.

Результатом заліку є диференційована оцінка з практики, яка враховується нарівні з іншими оцінками, що характеризують успішність студента. Після складання заліку проводиться підсумкова конференція. Студент, що не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку при складанні заліку, направляється на практику вдруге або відраховується з навчального закладу.

Навчально-методичне забезпечення

1. Голубович І. В., Довгополова О. А. Соціокультурна аналітика та гуманітарна експертиза. Робоча програма курсу. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2022. 18 с.
2. Голубович І.В. Довгополова О. А. Аналітико-експертна практика. Робоча програма для бакалаврів спеціальності «Філософія». Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2023. 10 с.
3. Голубович І. В., Довгополова О. А. Музейно-архівна практика. Робоча програма для студентів-бакалаврів спеціальності «Філософія». Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2021. 19 с.
4. Довгополова О. А. Сучасний філософський інструментарій досліджень історичної пам'яті : методичні вказівки з вибіркового курсу для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 033 Філософія / О. А. Довгополова. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. 36 с.
5. Кізіма В. В. Гуманітарна експертиза: сутність і технології здійснення Київ : ЦГО НАН України. 2015. 27с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Голубович І. В., Моцаренко К. В. «Гуманітарна експертиза»: теоретико-методологічний профіль та прагматика. Місце методології у філософському та конкретно-науковому дискурсі: історія і сучасність. *Тези наукової конференції 30-31 березня 2018 р., м. Львів/ Відп. редактор В.П.Петрушенко. Львів : Ліга-Пресс, 2018. С.90-93.*
2. Головчук В. Т., Голубович І. В. «Гуманітарна експертиза» та перспективи експертизи антропологічної. *Філософські засади медичної теорії та практики. Матеріали VIII наукового симпозіуму з міжнародною участю, присвяченого 100-річчю заснування Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України (27-28 вересня 2018 р., м. Київ)/ Упор. С. В. Пустовит, Л. А. Палій. К.: Графіка і дизайн, 2018. С. 26-27.*
3. Голубович І. В. , Міхейцева Е. О. Формування дискурсу культурної політики сучасної України у вітчизняній гуманітаристиці (огляд літератури). *Наукове пізнання. Методологія та технологія.* 2021. № 1(47). С. 35-48
4. Довгополова О. А. Стратегії пам'яті в гуманітарних традиціях: забуття, контрабанда, ілюзії повернення. *Libra: збірка наукових праць кафедри історії стародавнього світу та середніх віків.* 2012. С. 129-136.
5. Довгополова О. А. Чорнобиль в просторах колективної пам'ятання в Україні: нотатки на Маргінесах сучасних художніх практик. *Докса: Збірник наукових праць з філософії та філології.* 2019. С. 221-232.
6. Довгополова О. А. Поняття імперських шарів культурного спадку України. *Другі Верниковські читання (2022): Матеріали наук. читань пам'яті*

Марата Верникова / відп. ред. В. Л. Левченко. Одеса : Одеський нац. ун-т, 2022. С. 34-38.

Додаткова

1. Lluís Bonet & Emmanuel Négrier The end(s) of national cultures? Cultural policy in the face of diversity: *International Journal of Cultural Policy* 17(5):574-589, DOI:10.1080/10286632.2010.550681.
2. Tuuli Lähdesmäki, Katja Mäkinen, Viktorija L. A. Čeginskas and Sigrid Kaasik-Krogerus Chapter Title: EU Cultural Policy: Europe from Above Book Title: Europe from Below : Brill. (2021).
3. Культурна політика України в умовах Євроінтеграції: дилеми та виклики, М.І. Шевченко: Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти 3 (2019) ISSN (print) 2616-745X; ISSN (online) 2616-7794.
4. Культурне відродження та соціальна трансформація України. Роль культури та мистецтва у зміцненні стійкості постмайданної України, Marina Pesenti: Український форум, Листопад, 2020.
5. Огляд культурної політики України: Рада Європи, звіт експертів, Філіп Керн (КЕА), 13-15 березня 2017.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Cultural policies and change: Understanding social relevance, Franco Bianchini <https://www.youtube.com/watch?v=dHY67hPQF1o&list=LL&index=2&t=4s>
2. Закон України про культуру <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>
3. Закон України Про Український культурний фонд <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-19#Text>
4. Закон України про музеї та музейну справу <https://mkip.gov.ua/content/normativnopravovi-akti-u-sferi-muzeynoi-spravi.html>
5. Закон України про охорону культурної спадщини <https://mkip.gov.ua/content/normativnopravovi-akti-u-sferi-muzeynoi-spravi.html>
6. Закон України про Національний архівний фонд та архівні установи <https://mkip.gov.ua/content/normativnopravovi-akti-u-sferi-muzeynoi-spravi.html>
7. Положення про Український інститут національної пам'яті <https://uinp.gov.ua/pro-instytut/pravovi-zasady-diyalnosti>
8. «Минуле/Майбутнє/Мистецтво» <https://www.pastfutureart.org/about>